Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ NĂM — SỐ 382 MỖI SỐ 5 xu 辛未年三月廿一日 NGÀY THỨ SÁU 9 MAI 1931

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI QUỐC
Một năm . 5$00	6$00
Sáu tháng 2.50	3.50
Ba tháng 1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

敲民

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Chủ nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

BẢO-QUÁN Đường Đông-Ba — Huế

Giây thép nói số 62

Giây thép : TIẾNG-DÂN — Huế

Lời nói bay đi, chữ viết còn lại.

(Verba volant, scripta manent.)

VĂN CÓ PHẢI LÀ CÁI NGHỀ KHÔNG HỌC MÀ LÀM ĐƯỢC SAO ?

Văn-tự với ngôn-ngữ công-dụng khác nhau thế nào ?

Nói đến làm văn, trước nhứt phải hiểu văn là gì.

Từ loài người biết sáng-tạo văn tự để ghi chép công việc trên đời, và truyền đạt ý chí cho nhau, thì trên đường tấn-hóa chung đã bước tới một bước rất dài. Cái lầu đài văn-hóa trải mấy ngàn năm cho đến ngày nay và từ ngày nay trở đi, mở rộng chồng cao, nét tươi vẻ đẹp, nguy-nga tráng-lệ biết là ngần nào! mà cái nền tảng có một không hai, chính là văn-tự. Như người ta đã nói « văn tự là một bộ chìa-khóa dùng để mở cái kho bửu-tàng quí-hóa của tạo-vật », nhờ có cái lợi-khí ấy, buồng não thiêng-liêng của loài người, mới du-nhập hấp-thụ những đều hay tốt trong vũ-trụ ; mà sự « học » là sự cần nhứt trên cuộc tấn-hóa, cứ dần dần mở rộng tiến tới mãi mà không thôi. Cứ trên lịch-sử đã qua mà suy nghiệm, ta có thể nói quyết rằng :

Từ xưa đến nay, từ Đông sang Tây, bất kỳ dân-tộc nào, học thì khôn, thì văn-minh, thì sống ; không học thì dại, thì dã-man, thì tiêu diệt. Mà nói đến sự học thì không sao rời bộ chìa khóa mầu-nhiệm nói trên.

(Trước chưa có văn tự, người ta vẫn có học, nhưng theo lối chim học bay, thú học chạy ; chỉ sau khi có văn-tự mới có thứ học đặc-biệt riêng cho loài người.)

Văn-tự có công ơn to lớn với loài người như thế, nay thử xét xem văn-tự với ngôn-ngữ, công dụng khác nhau thế nào ? Nguyên đầu tiên chế ra văn-tự, không có ý nghĩa gì khác hơn là đặt ra một thứ dấu-hiệu để thay lời nói và tiện việc ghi nhớ mà thôi, (văn-tự nào cũng thế). Dần dần trí khôn loài người càng ngày càng mở mang, công việc trong đời càng ngày càng phức-tạp, trong khi ứng phó và giao-thiệp với hoàn-cảnh, nhân chỗ từng trải và so sánh, mà người đời thấy rõ một cái thực-chứng rằng : Chỉ một phần tiếng nói suông, có hồi xem ra chật hẹp không đủ ứng phó cho vừa ý ; có thêm một phần văn-tự vào, không những bổ được chỗ khuyết-điểm bất tiện trên, mà phạm-vi của tiếng nói lại càng to rộng hơn và có cái mãnh lực vô-hình nữa. Xin kể qua mấy điều sau nầy :

Lưu-hành được rộng. — Ngôn ngữ thì chỉ người có gặp mặt nhau, nói chuyện với nhau thì mới hiểu ý-chí nhau, còn bao nhiêu người không giáp mặt, không nghe nói thì không thể nào hiểu nhau được. Đến văn-tự thì người ở phương Đông, kẻ ở phương Tây, cách nhau xa lắc xa lơ, một đời không quen biết qua lại với nhau, mà chỉ xem chữ ghi trên mặt giấy, tự nhiên hiểu ý nhau ; trên đường giao hoán ý thức, bốn biển không khác gì một nhà.

Phổ cập được nhiều. — Dùng lời nói để truyền đạo ý thức, dầu diễn-trường ca-viện, người dự nghe đông đến bao nhiêu cũng là một số có hạn, có thể đếm được. Đến như văn-tự thì chỉ một tờ giấy, một quyển sách, mà thử kể số người đọc người xem, có hồi đến như

(Xem tiếp trang nhì)

Minh - Viên

NGÀY 1er MAI

BẮC-KỲ

Ngày 1er Mai, ở Bắc-kỳ, vì chính phủ phòng nhàn cẩn mật nên không xảy ra việc gì quan trọng ; chỉ có bắt bớ một đôi người tình nghi thôi.

TRUNG - KỲ

NGHỆ-AN. — Trong đêm 29-30 Avril, hai đồn lính khố xanh Yên-thái (phủ Hưng-nguyên) và Hoàn-lễ (huyện Nam-đàn) dùng súng mà giải tán hai đám biểu tình độ 400 người có rựa mác : 50 người chết.

Sáng ngày 30 Avril, về phía bắc Phủ-diễn, một toán biểu tình độ 200 người cầm cờ đỏ kéo đánh đồn Đông-tháp. Lính cũng dùng súng mà giải tán : 28 người chết.

Sáng hôm 2 Mai, quan Công sứ xét lại thì trong đêm 30 Avril và cả ngày 1er Mai không có việc lôi thôi nào cả.

HÀ-TĨNH. — Ngày 29 Avril, lính đồn Lạc-thiện giải tán một đám biểu tình khá đông : 40 người chết.

Trong miền ấy, có hai chiếc đò bị phá, một viên chánh tổng và một viên phó tổng bị mất tích.

Sáng ngày 30 Avril, cách tỉnh lỵ 12 km. đường giây thép bị cắt đứt. Mấy chiếc tàu bay đi thám thính trong ngày 1er Mai không có tin gì lạ.

QUẢNG-NGÃI. — Ngày 1er Mai, lúc 6 giờ, ở làng Trà-ninh, một đội lính lê dương dùng súng giải tán một đám cộng sản : 20 người chết hoặc bị thương.

Lúc 8 giờ sáng ở làng Phú-phò cũng có giải tán một đám biểu tình khá đông : 8 người chết hoặc bị thương.

Lúc 9 giờ, một nghìn đảng viên cộng sản kéo đến huyện lỵ Sơn-tịnh. Lính lê dương đóng tại huyện đó, bèn giải tán theo lệ rồi bắn : 30 người chết hoặc bị thương.

NAM - KỲ

Sáng ngày 1er Mai, ở miền Tuân-phú, tỉnh Bến-tre, có một đám biểu tình lính giải tán được, có 70 người bị bắt.

Ở Đức-hòa, tỉnh Chợ-lớn, cũng có một đám biểu tình, lính cũng giải tán được ; có 10 người bị bắt, trong số đó có 2 người bị thương.

TÀU

Thượng-hải, 1er Mai. — Ngày 1er Mai ở Thượng hải rất bình tĩnh, không xảy ra việc gì hết.

NHẬT - BẢN

Đông kinh, 1er Mai. — Trong dịp 1er Mai tuy trời mưa, ở Đông kinh vẫn có một cuộc mét tin họp hơn 15.000 thợ, trong số ấy có nhiều đàn bà và đại biểu các hội liên hiệp Cao ly. Cuộc « mét tin » xảy ra ở Shibaura, gần châu thành Đông kinh. Sau cuộc « mét tin » thì bọn cộng sản đi riêu, có lính cảnh sát canh gác rất nghiêm nhặt, đã cho bắt hơn 500 người.

PHÁP

Ba lê, 1er Mai. — Buổi sáng ở Ba lê vẫn được bình tĩnh, các tàu điện đều đi lại như thường. Số thợ thuyền bỏ nhà máy không làm việc cũng ít. Trong các nhà máy đúc kim khí, chế chất hóa học, nhà in, có 50 phần trăm người nghỉ việc, ở sở Kiến trúc, nhà cửa, hầu hết các thợ thuyền đều nghỉ, hơn 40 người phát truyền đơn và làm huyên náo bị bắt. Chính phủ có bắt viên quản lý một tờ nhật báo xui dục quân lính không tuân lệnh.

Ở các tỉnh, tình hình rất yên ổn. Theo như giấy của quan nội vụ thì số thất nghiệp cũng không đông hơn năm 1930, nếu ở các thành phố có tăng hơn là vì có nhiều nhà máy. Một phần nhà máy hôm nay cũng nghỉ việc.

Đến buổi chiều cũng không xảy ra việc gì, nên buổi tối không đề phòng mấy.

Các cuộc đi diễn và tụ họp tổ chức trong các thành phố đều xảy ra một cách bình tĩnh, lính cảnh sát không phải dùng võ lực can thiệp. Số người bị bắt cả toàn quốc cũng ít, một số đông không bị giữ lại.

Có tin ở Ba lê, cảnh binh phải can thiệp để bảo hộ cho báo quán Le Populaire mà dân chúng muốn phá để phản kháng việc ném truyền đơn.

Chỉ có một việc quan trọng xảy ra ở Bezons thuộc quận Seine-et-Oise. Một toán cộng sản do viên xã trưởng thuộc phái cộng sản chỉ huy xung đột với cảnh binh. Hai bên xung đột từ 5 giờ 10 phút. Hai viên cảm, hai viên sen đầm bị ném đá bị thương. Lính sen đầm phải bắn súng, có nhiều người biểu tình bị thương.

Về buổi chiều trong miền này đề phòng rất nghiêm nhặt, khỏi xảy ra các việc rắc rối.

NGA

Mạc tư khoa, 1er Mai. — Quân lính đi diễu trước, 1 triệu người đứng chồng chất ở « Hồng-viện ». Sau quân đội có thợ thuyền đi. Ngày hội làm luôn trong hai ngày.

BỈ

Bruxelles, 1er Mai. — Ngày 1er Mai, khắp trong nước được yên tịnh. Biểu tình kéo đi khắp các đường trong các thành phố lớn.

TÂY - BAN - NHA

Barcelone 1er Mai. — Trong một cuộc biểu tình thợ thuyền, đảng viên cộng sản xen vào bắn nhiều phát súng. Một người cảnh binh bị chết, và hai người bị thương ; về bên kia 12 người bị thương. Cảnh binh dẹp được.

QUAN TOÀN - QUYỀN ROBIN ĐỊNH LẬP CHÂU QUẬN Ở VỊNH HÀ-TĨNH VÀ QUẢNG - NGÃI

Mới rồi quan Toàn quyền đã ra 3 cái nghị định, lập châu quận ở Vinh, Hà tĩnh và Quảng ngãi.

Ở VINH. — Quận mới sẽ thâu phần đất của phủ Anh sơn và huyện Thanh chương, chỗ quan quận cai trị là Đô Lương.

Ở HÀTINH. — Sẽ có hai quận : quận thứ nhứt gần phủ Đức Thọ. Nhà cai trị ở Linh cảm. Quận thứ nhì gần huyện Can Lộc, nhà cai trị ở Can Lộc.

Ở Quảng Nghĩa. Hai quận mới ở Sơn Tịnh và Mộ đức

Hiện thời, các quận lỵ phải ở dưới quyền các quan võ. Các ông quận về ngạch binh nầy, ngoài số binh lính của mình, được dùng hết lính mã tà, và cảnh sát đông ở phần đất cai trị của mình. — Các ngài thay mặt cho quan công sứ chỏ tỉnh để đối phó với dân sự và các quan viên ở tại quận.

Xem bài :

Đông-Dương tại Hạ-nghị-viện Pháp

đăng ở trang ba

Một nhà phi hành Nhật ở trên không, không cao 15000 thước sa xuống mà khỏi chết

Một nhà phi hành Nhật, họ Y đăng, ngày 9-4-31, tại trường phi hành Lập xuyên, cỡi chiếc máy thao diễn bay lên đến 20.000 thước, bỗng nhiên máy bị trở ngại, cánh máy ngừng lại, cứ một đường thẳng sa xuống đất. Nhà phi hành ở trong máy thoát ra mở cái dù cứu mạng, do độ cao 15.000 thước buông xuống, lênh đênh giữa khoảng không 17 phút đồng hồ, rồi sa xuống đất, may khỏi việc gì. Những người ở mặt đất trông thấy, ai cũng đổ mồ hôi mà le lưỡi.

VẬN-VĂN

Thăm chùa Bé

(Đông-Ngạc)

Cảnh thông khua mỏ, gió gầm chuông,
Thăm cảnh đây, ai khỏi đoạn trường.
Giận đỏ cây trơ chùa đứng chợ,
Làng xa sư vắng bụt ngồi suông.
Bia tàn nhem nhỏ kia rêu đá,
Hoành cổ cheo leo lạt chữ vàng.
Lẳng lặng ngồi nghe con cuốc gọi,
Lực minh muốn rửa cái tang thương.

Đông xuyên Nguyễn-gia-Trụ

Đi đêm

Một mình một bóng quảng đường xa,
Tiếng quốc kêu sôi lẫn tiếng gà.
Gió thổi cây reo, ngờ sóng vỗ,
Đóm lòe bóng sáng, ngỡ sao sa.
Tầng cao bẳng lẳng mây trùm núi,
Khoảng vắng bơ vơ khách nhớ nhà.
Quanh quẩn trước sau ai đấy bạn ?
Vừng trăng lẳng thẳng vẫn theo ta.

Kiểm duyệt bỏ

Tường sĩ

CHUYỆN HAY

Tiếng An-nam cũng nhiều nghĩa

Theo sách thánh kinh của Thiên-chúa giáo thì loài người lúc sơ thì chỉ nói một thứ tiếng. Đến hồi con cháu ông Noé ngỗ nghịch muốn hiệp lực lại mà dựng một cái tháp cao thấu trời để tránh cái nạn hồng thủy, thì trong khi xây tháp Chúa phạt bắt mỗi người nói mỗi thứ tiếng, thành ra không ai hiểu được ai, nên không thể tiến hành công việc, mà nửa chừng phải bỏ. Từ đó mới có các thứ tiếng khác nhau.

Thánh kinh dạy như vậy, nhưng Lạc-nhân không biết có quả vậy không ? Một điều Lạc-nhân dám chắc là ngày nay tuy loài người đã theo địa dư, phong tục, và nhứt là ngôn ngữ mà ở, lập thành đoàn thể quốc gia ; thế mà trong một quốc gia ngôn ngữ vị tất đã đồng, những người trong một nước nhiều khi còn không hiểu tiếng nói của nhau nữa. Như ở Tàu, người Quảng-tây nói mà lắm người Phước-kiến không hiểu, người Hải-nam nói mà lắm người Quảng-đông không hiểu. Cũng như ở Pháp, mỗi tỉnh đều có thổ ngữ riêng. Đó là vì cái giọng nói khác nhau, mà không hiểu.

Nhưng đến khi đồng nói một thứ tiếng, đồng dùng một giọng nói, thế hiểu. Cái đó có nhiều nguyên nhân.

Không hiểu là vì chưa từng nghe đến tiếng ấy. Vì như một người [illegible] đến bản cửu chương, mà nay nghe nói đến những tam giác học (trigonométrie), những phép chính-huyền với dư-huyền (sinus, cosinus)... thì bảo hiểu sao được ! Cũng như đối với những người nghe nói « triết-học » mà hỏi là « con gì ? », thì có nói luận-lý-học, (logique) hình-nhi-thượng-học (métaphysique), dầu họ có tai, nhưng cũng chẳng khác chi điếc...

Một cớ nữa làm cho người đồng một ngôn ngữ mà không hiểu nhau, là khi nói bóng, nói gió. Những lời nầy nói ra chỉ những người nào có tình ý mới hiểu được. Lại có khi không những nói bóng nói gió, mà còn « nói lái », đem cả chữ cả câu đổi trọn nghĩa, để làm dấu riêng, chỉ những người đã được mách bảo mới hiểu thôi. Vì dụ bọn trộm cướp nói chuyện với nhau, thì người thường không sao hiểu được, vì chúng dùng toàn tiếng riêng cả. Một cái vì dụ nữa :

Thường thường cái quan niệm về giàu, nghèo, tốt, xấu, của ta nó có hơi nhứt định ; hễ nhiều của thì giàu, trái lại thì nghèo ; ăn ở phải phép, làm hết bổn phận theo lương tâm mình, đừng nhu nhược, đừng khiếp sợ là tốt, trái lại là xấu. Thế mà có một hạng người họ không hiểu như vậy ! Một hôm ông phủ nọ bị đổi vào tỉnh trong rất xa... Trong nhà lại ai cũng bàn luận về cái hạt mới mà quan sắp lý đến. Ai cũng cho là một hạt rất « tốt ». Vì sao ? Vì dân sự chưa biết học, chưa biết đọc báo, còn ngu dốt, sai gì làm nấy, muốn gì được nấy ; hễ nghe ai hăm dọa đều gì là lôi ngay đồ xưa với bạc nén, nếu có làm chuyện phi vi cũng không ai dám nói. Vì thế mà gọi là hạt « tốt » hay là « dễ làm ăn ». Tiếng « tốt » hoặc « dễ làm ăn » nầy có lắm người không hiểu.

Ấy đó, tiếng An-nam mình coi không ra chi mà cũng lắm nghĩa khác khuất, ai có muốn làm tự điển tiếng nam phải nên chú ý.

Lạc-nhân

Hiệp-định Đức Áo với chính-cuộc Au-châu sau nầy

Qua đầu năm nay thì 5 nước : La-mã-nã-ni, Nam-tư dạp-phu, Hung-gia-lợi, Tiệp-khắc và Ba lan vì sự khủng hoảng trong nghề nông kiết hợp một cánh đồng minh về nông nghiệp và quan thuế. Nhân thế Đức nghĩ rằng mình là một nước kỹ nghệ, cần phải đề huề với một nước nông nghiệp lớn để mở rộng lối hoạt động về đường kinh tế của mình, nên mới cùng nước Áo, là nước có quan hệ với mình trên lịch sử đã lâu đời, kết thành cuộc hiệp định. Xét cái tính chất hiệp định ấy là lấy kinh tế đồng hóa làm cốt yếu, nói rõ là nông nghiệp của Áo và công nghiệp của Đức hợp chung làm một. Ban đầu dùng thủ đoạn cùng nhau giao dịch, cùng nhau giúp đỡ rồi lần lần phá tan bức tường ngăn trở về đường quan hệ của hai nước, cho kinh tế hai nước được liên hợp một cách hoàn toàn. Ấy là cái ý tưởng hai bên đều muốn như thế. Lục mới, bọn công-nghiệp giới của Áo có ý không tán đồng, sắp cùng nhau phản đối, nhưng công nghiệp giới của Đức tuyên ngôn cũng từ nay đối với công nghệ Áo đều giúp sự phát triển [illegible] nầy, vì thế mà phong trào phản đối kia mới được gió êm sóng lặng.

Xem cuộc hiệp định nầy, mặt ngoài vẫn là một sự đề huề nhau trên đường kinh tế, mà kẻ đương cuộc hai nước Đức Áo cũng đôi ba lần tuyên bố là không một mảy gì có dính cái ý chính trị ngoại giao. Nhưng kinh tế đã kết hợp thì ở trong tự nhiên sẽ tạo thành một mối quan hệ về chính trị, không còn phải nghi ngờ gì nữa.

Vì cái lẽ ấy mà dư luận nước Pháp đối với hiệp định kia phê bình công kích rất nghiêm. Phái cực đoan thì tỏ ý muốn can thiệp thẳng tay, các phái hữu thì muốn lấy sức kinh tế mà đè nén Đức, phần nhiều lại muốn đem hiệp định Đức Áo ra trình viện hành chính Quốc-tế liên-minh (S. D. N.).

Nói vắn tắt, tâm lý người Pháp cho là hiệp định Đức Áo sẽ phá hoại thuyết Âu-châu liên bang (Paneurope) của ông Briand (ngoại giao tổng trưởng Pháp) nên quyết lợi dụng Quốc-tế liên-minh để kiềm chế.

Đó là bên người Pháp. Bên người Đức cũng không chịu nhường nhịn. Vừa rồi Thủ-tướng Đức tuyên bố cự tuyệt không chịu đem hiệp định ấy trình Quốc-tế liên-minh mà nhân dân trong nước cũng tỏ lòng địch khái, làm hậu thuẫn cho chính phủ để chống lại với nước ngoài.

Kiểm duyệt bỏ

Xem ở trang ba tiểu-thuyết

NGHĨA NƯỚC TÌNH NHÀ

Rất có lý-thú, rất bổ-ích

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

VĂN CÓ PHẢI CÁI NGHỀ KHÔNG HỌC MÀ LÀM ĐƯỢC SAO?

Tiếp theo trang nhứt

cái sông Hằng-hà không sao kể xiết. Con đường truyền-bá có vẻ bao la vô hạn. Chưa nói lối in hoạt bản ngày nay, dầu cho lối viết bằng tay thuở trước cũng đã có vẻ truyền rộng như thế.

Lưu truyền được lâu. — Lời nói chỉ đạo đạt với người đồng thời với mình mà thôi, còn người sinh trước đời mình hoặc sau đời mình, thì không nghe được. Đến văn-tự thì dầu người trên đời thượng cổ, mình xem văn-tự cũng hiểu được ý-kiến người ấy là thế nào; mà người sinh sau cách mấy ngàn năm, muốn biết ý mình, xem những bài văn lưu truyền cũng đủ rõ. Lập ngôn là một đều bất hủ (không tiêu-diệt); câu ấy thật có chứng thực rõ ràng.

It chỗ sai lầm. — Lời nói truyền-khẩu nhau, trải qua là miệng 3 người, thường dư thì thiếu, không thêm thì bớt, không thể nào mà còn nguyên như lời nói của người đầu tiên. Trên lịch-sử mà lắm chuyện hoang đường huyễn hoặc, chính vì cái lối truyền miệng không bằng cứ ấy. Đến văn-tự thì mực đen giấy trắng, một lần ghi vào, không khác gì rựa chặt xuống đất, đinh đóng vào cây, vết tích rõ ràng, không thay đổi và phai lạt được. Thẻ tre nát từ đời Thượng-cổ, mà xem ra như nét khắc nơi khuôn vàng; câu ca dao xuất từ miệng trẻ con, mà đọc lại nghe như tiếng nói diễn thoại. Tuy tựu-trung cũng có sai, « lỗ hoa thanh ngư, ô-hóa ra mả » 魯魚烏馬, song so với cái lầm lạc của sự truyền khẩu cũng giảm bớt đến muôn ngàn phần.

Xem mấy đều trên thì rõ công-dụng văn-tự, rộng lớn hơn ngôn-ngữ không ai cải chối được.

Chỗ văn-tự với ngôn-ngữ khác nhau như thế mà công-dụng của văn-tự như thế, nên từ có văn-tự mà sự học làm văn thành ra một việc quan-yếu cần thiết trong bộ lịch-sử tấn hóa của loài người. *(Còn nữa)*

Ai đau răng?

Ông Tạ-duy-Hiển nay làm tại nhà thương tây Tourane (consultation Européenne) buổi mai từ 7 giờ đến 11, buổi chiều từ 1 giờ đến 3 giờ. Ông ở Tourane độ 1 tháng, rồi đi Quinhơn và Nhatrang.

Nếu ở HUẾ có ai cần nhổ răng, thì hỏi M. Minh, xếp ga; ông sẽ ra giúp bà con một tuần lễ mấy lần.

Q. C.

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

THỪA THIÊN

Nạn xe lửa

Tại ga Lang-cô, hồi 4 giờ chiều 3 Mai, khi chuyến xe chiều Tourane — Huế ngừng lại, thì có xảy ra một cái nạn, mà một người cu-ly đường rầy phải bỏ mạng.

Người cu-ly này tên là Lợi. Lợi dẫn trước một cái toa xe để chờ một toa khác đến đặng móc vào. Đáng lẽ là đứng tránh một bên chờ cho chiếc xe kia ngừng, mới tới móc; nhưng vì vô ý, Lợi đứng giữa chỗ hai toa tông nhau, nên khi hai toa xe sát nhau thì ép đầu Lợi, phải dẹp xương hàm. Đem Lợi lên xe chở về Huế, nhưng ra đến ga Thanh thủy thì Lợi đã tắt hơi.

Ph. S.

Sét đánh người

Chiều hôm 1er Mai 14 (Annam) vừa qua, trong cơn mưa to sét lớn, bỗng không xảy ra một việc rất thương tâm sau này: ở giữa khoảng ruộng làng An-truyền, tổng Thượng-Xuyên, huyện Phú vang, có bảy người đương lấm cấm cuốc đất. Trong cơn sấm sét một người trong bọn cuốc đất tên là Trưởng Nâu bị sét đánh chết. Trước khi nghe sét mấy người đều chạy trốn, tên Nâu đã vào một cái miếu gần đó để nấp, nhưng tội nghiệp ông thần kia không cưu cánh được cho. Nâu chết mà ông ta cũng tan cửa nát nhà....

Được tin làng báo quan về khám rồi thì người uổng tử đã đem chôn bữa mười sáu.

D. L.

THANH HÓA

Không hiểu

Tên Thận, tên Khế làng Bột-hưng (tên Khế trước đã can án cường đạo) và tên Vi làng Hoằng nghĩa (hai làng này cùng chung một địa bộ tổng Hành vỹ, phủ Hoằng hóa, vì tranh đất công của làng không được, rồi lăng mạ đồng dân, toan sinh sự nọ kia. Ngày 14 tháng 11 năm ngoái, dân hai làng làm giấy kêu tại tỉnh, chúng nó đã mặc áo có chữ số rồi. Nay thấy tên Thận và tên Vi đã về, mà dân làng không hề tiếp được một tờ sức nói về sự ấy, không hiểu tại sao?

Minh minh

Có trấp đạo mới an dân

Ở làng Nguyệt viên, tổng Từ quang, phủ Hoằng hóa, năm 1926, tên Tái cùng mấy tên khác đến cướp nhà tên Kế làng Bột hưng, bị dân làng bắt được, đã phải chịu án cường đạo mấy năm. Nay nó đã mãn hạn được về, lại dở thói cũ, ban đêm thường tới làng Hoằng nghĩa và Bột hưng cướp bóc. Nguyên hai làng này tiếp giáp ba tổng, lắm đường nhiều ngã, gia dĩ lâu nay đại hạn ruộng đồng bỏ khô, chúng nó đi ngang đồng mà tràn xuống không tài nào mà tuần giữ cho suốt hết được. Đêm 19 Avril 1931, chúng nó kéo nhau vào nhà tên Kénh (người làng Bột hưng), đốt đèn lên trói lợn, rồi giữ lấy cửa và truyền chủ nhà không được kêu la. Khi nó ra khỏi, chủ nhà la lo, phu đoàn và dân làng chạy đến đuổi theo đến đầu làng thì chúng nó chạy thoát, không thể nào mà đuổi được nữa. Bọn cướp nầy không ai dám ra mặt mà nói động đến nó, sợ nó báo thù.

Mong quan trên trừng trị thế nào cho dân được yên.

Mất ngủ

HÀ TĨNH

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Ăn không có, khó đến phần

Hồi tháng Septembre, Octobre vì mất mùa, vì mưa lụt, nên sinh cướp vặt, các lý trưởng trình báo thế nào mà nay lý trưởng Quyền đông và lý trưởng Cầu thượng thuộc huyện Cẩm xuyên bị thảo án và phạt 30$00.

Bất nhẫn tâm

Thương nặng

Triêng gánh, mỗng đội, đi lũ bảy, lũ ba mấy người đàn bà than với nhau rằng: « Tên thường lấy thuế nặng quá! Nó lấy 2 xu mà ở chợ khác chỉ một xu thôi! Tính thuế chợ, thì bọn đàn bà ta đồng niên chịu xấp mấy đàn ông! » Hỏi ra mới biết tên Thường lấy thuế chợ Chùa thuộc tổng Mỹ duệ, huyện Cẩm xuyên. Chợ ấy trên bộ dưới thủy, mà không được phồn thạnh vì thuế thu cao quá.

Bất nhẫn tâm

Cái đập làm lở dở

Dân ba làng Xuân lâu, Bốc nguyên và Đại tăng thuộc huyện Cẩm xuyên năm 1927, chánh phủ cho số bạc 1010$, làm được cái đập ở làng Xuân lâu. Làm vừa xong chưa kịp mừng, đã bị mùa lụt lở giáp thổ, lở là vì cái mương phải khai qua hòn núi bằng, cống to quá, khai còn hẹp, nên nước tụ lại giữa cống.

Dân lai cảo

QUẢNG NAM

Cái giá trị miếng thịt làng

Làng Phú ninh chúng tôi (tổng Phước Lợi, phủ Tam kỳ) năm Bảo đại thứ hai, có bàn nhau làm chương trình tỉnh dâm tế cúng, hiệp mấy món tiền lưu trữ mùa tháng sáu và mùa tháng chạp, cho vay lấy lời, để cúng vào công nhu việc làng, may rộng ra lo việc sưu thuế cho dân.

Đến năm kia tính cúng và công nhu, còn vốn được 320$ vô sổ minh bạch. Trong số đó Hương mục Huỳnh Bân cùng Hương kiểm Đào Thiệu đều có vay, mà Hương kiểm có trả lời, còn Hương mục cả vốn lẫn không trả xu nào. Đến mùa tháng 6 năm ngoái làng có lễ cúng kỳ an, theo lẽ xưa nay, hễ đương chức nào không đến dự lễ, thời làng không biếu. Thiệu không đến bổng phần biếu, để lòng căm giận, mới cập kê cùng Bân toan mưu phá bại.

Ngày 23 tháng 6, có người vay đến làng tỉnh trả bạc, Bân xui Thiệu đến gây việc nói bạc lời nặng nhẹ, chửi mắng làng. Dân cùng hào cựu lấy cớ kiện lên quan, lại thêm một khoản mượn chuyện canh phòng mà dọa nạt dân ngu ẻo, (đánh dân mục Lê Lựu).

Qua mùa tháng chạp, hai chú lại rủ một chú xã đoàn không trả nợ làng. Làng có đơn trình với quan địa phương mà chưa thấy đòi xử gì. Vì một miếng thịt làng mà sanh ra lắm việc. Giá trị miếng thịt làng cũng to thật!

Người dân làng

NAM-KỲ

Đem 366 tù phạm đi đày Inini

100 tù phạm ở Côn lôn trốn

Theo báo Impartial thì có 100 tù phạm ở Côn lôn vì sợ phải đày đi Inini nên trốn.

Số tù phạm đày đi Inini định là 365 người.

16 người ở Hanoi giải vào Saigon cũng sẽ thêm vào số ấy. Trong số ấy có linh khố đỏ khởi nghịch ở Yên bái.

Người làm công bớt lương, chủ phố bớt tiền thuê phố

Cuối năm ngoái cho đến bữa nay, ở Cholon là nơi buôn bán làm ăn thuận lợi bấy lâu, càng ngày càng thấy sa sút. Hàng hóa trăm thứ chi bán cũng không chạy, các xưởng chế tạo phần nhiều phải đóng cửa nghỉ. Nghe nói bước sang đầu năm 1931 đến nay các tiệm khách trú trả lại đến 1200 cái giấy thuế sinh lý.

Bởi đó bọn công nhân có nhiều kẻ bị thất nghiệp, còn kẻ nào có công việc làm lại bị giảm lương xuống. Như hồi trước lương mỗi tháng 10 đồng thì bây giờ còn 6, 7 thôi. Gặp hồi khó khăn như vậy, bói rẻ còn hơn ngồi không, cho nên dầu bị giảm cũng phải bóp bụng mà chịu.

Những người làm công đó đều ở phố thuê cả. Họ bèn lấy cớ giảm lương mà yêu cầu chủ phố cũng bớt tiền thuê phố cho họ, nếu không thì họ không lấy gì mà trả cho đủ. Có mấy chủ phố đã bằng lòng nự bớt giá phố rồi.

T. L.

CÔNG-THÀI

NHỮNG SỐ QUỐC-TRÁI trúng trong mấy kỳ xổ số trước mà chưa nhận

Những số sau nầy trúng 100$00

(Tiếp theo)

76 329	78 671	80 698	84 663	87 181
76 351	78 677	81 048	84 685	87 235
76 372	78 683	81 052	84 729	87 292
76 381	78 687	81 230	84 785	87 330
76 385	78 689	81 263	84 885	87 346
76 436	78 693	81 479	84 898	87 374
76 443	78 707	81 484	84 901	87 375
76 445	78 713	81 560	84 922	87 422
76 453	78 716	81 594	84 939	87 459
76 472	78 718	81 649	84 941	87 465
76 474	78 726	81 696	84 996	87 483
76 500	78 749	81 746	85 021	87 501
76 556	78 753	81 762	85 022	87 547
76 559	78 758	81 893	85 030	87 600
77 003	78 763	81 964	85 036	87 644
77 015	78 794	81 968	85 070	87 682
77 030	78 796	81 971	85 138	87 686
77 038	78 798	81 982	85 178	87 698
77 039	78 808	81 985	85 190	87 711
77 051	78 840	81 988	85 261	87 722
77 068	78 865	81 990	85 321	87 727
77 141	78 875	81 991	85 463	87 730
77 173	78 882	81 992	85 489	87 732
77 196	78 913	82 456	85 543	87 753
77 200	78 915	82 617	85 533	87 836
77 219	78 940	82 642	85 541	87 854
77 226	78 996	82 982	85 549	87 875
77 252	79 021	83 045	85 569	87 935
77 256	79 042	83 061	85 570	87 966
77 257	79 063	83 065	85 587	88 039
77 258	79 080	83 070	85 605	88 046
77 264	79 087	83 098	85 615	88 088
77 289	79 111	83 113	85 618	88 090
77 353	79 126	83 115	85 636	88 130
77 374	79 146	83 123	85 642	88 219
77 424	79 207	83 180	85 655	88 323
77 450	79 221	83 220	85 665	88 362
77 500	79 251	83 342	85 675	88 483
77 516	79 270	83 344	85 690	88 497
77 526	79 298	83 369	85 699	88 689
77 565	79 326	83 389	85 718	88 712
77 613	79 333	83 394	85 736	88 716
77 637	79 426	83 433	85 756	88 717
77 640	79 435	83 460	85 785	88 765
77 661	79 445	83 471	85 792	88 843
77 763	79 465	83 481	85 818	88 847
77 903	79 488	83 543	85 822	88 873
77 912	79 638	83 554	85 898	88 896
78 039	79 644	83 558	85 942	88 897
78 215	79 687	83 561	85 951	89 031
78 322	79 717	83 563	85 955	89 077
78 327	79 776	83 564	85 975	89 079
78 334	79 863	83 578	85 977	89 083
78 363	79 871	83 589	86 142	89 214
78 367	79 897	83 961	86 179	89 292
78 399	79 904	83 983	86 191	89 328
78 417	79 915	84 011	86 372	89 332
78 428	79 917	84 027	86 498	89 337
78 430	79 920	84 029	86 722	89 348
78 464	79 921	84 225	86 754	89 514
78 476	79 931	84 243	86 768	89 539
78 490	79 965	84 258	86 854	89 575
78 499	79 995	84 278	86 908	89 577
78 500	79 996	84 556	86 945	89 588
78 506	80 007	84 562	86 989	89 599
78 560	80 433	84 577	87 026	89 640
78 608	80 440	84 586	87 034	89 644
78 610	80 501	84 589	87 074	89 654
78 613	80 525	84 591	87 107	89 726
78 621	80 528	84 595	87 151	89 793
78 643	80 534	84 598	87 178	89 805

(Còn nữa)

SỰ BÃI CÔNG TRONG THẾ-GIỚI

Tiếp theo

Phương cách đối phó nạn thất nghiệp. — Cái nạn bãi công ở các xứ mà kỹ nghệ phát hơn canh nông, thì lại càng nguy lắm. Vì vậy nên Anh-quốc là khốn khổ hơn hết về phương diện ấy. Số người không coi làm đến một phần năm dân số trong xứ. Chánh phủ cũng ráng hết sức mà đối phó với cái tai nạn ấy. Từ tháng tư cho đến tháng mười năm ngoái, phát cho dân không việc làm đến cả 12 triệu bạc Anh, và xuất ra hết 40 muôn mà thi hành các công việc tạo tác để dùng bớt nhơn công vô nghiệp ấy. Tuy thế, cái nạn kia coi cũng tấn tới mãi mãi. Chánh phủ lao động của Mac Donald có trù hoạch nhiều phương cách đối phó: nào là tăng thêm một năm số năm cưởng bách trẻ con phải đi học (việc nầy tốn cho nhà nước đến 775 triệu quan Pháp), nào là các thợ già hễ quá 60 tuổi thì cấp dưỡng cho hưu trí ngay, nào là làm một món công thái đến 100 triệu bạc Anh đặng làm các việc công ích đặc ra điền khí khắp các chốn thôn quê, cất nhà, đắp đường, mở mang sở điện thoại, v. v.) Lại khuyến dục và mở mang việc nông tang đặng dụ những bọn lao động ở thị thành lui bớt về đồng bái.

Ở Huê-Kỳ, tổng thống Hoover cũng thi hành các việc tạo tác công ích mỗi năm mất từ 150 tới 200 triệu mỹ kim. Lại sở Tân Đảo đặt ra điều luật rất nghiêm khắc, các lãnh sự Mỹ ở ngoại dương chỉ được phép cho vào đất Mỹ những người nào mà không có thể làm tổn hại cho công khố mà thôi.

Bên Đức, cái nạn thất nghiệp thật là nguy cấp lắm. Số dân không việc làm mới có 1 năm mà đã tăng lên gia bội. Nhưng ở Đức, cái nguyên nhơn nạn thất nghiệp khác hơn ở Anh. Ở Anh, một đảng lại dân sự bỏ việc ruộng nương tuại quá một đảng cuộc kỹ nghệ tổ chức không khéo, phương pháp và cơ khí đều theo xưa, cho nên hàng hóa sản xuất ra giá vốn rất mắt, khó tiêu thụ, vì vậy mà hàng hóa phải ế, thợ thuyền phải ngừng. Còn ở Đức thời lại khác hẳn, sự sản xuất làm theo phương pháp và cơ khí tân thời, tận thiện tận mỹ, hành thử máy móc khéo léo thì ít dụng nhơn công, thậm chí phải bớt đến 30 phần trăm người làm việc. Đã vậy, sự xuất cảng lại khó khăn, vì các nước khác tính thế khuẩn bách ít mua chác, nên bọn nhơn công dư thừa kia khó kiếm chỗ làm, nhiên hậu làm hại cho thị trường lao động, tiền công thợ mỗi ngày càng sụt mãi. Các phương kế bài trừ nạn thất nghiệp ở Đức cũng như ở các nước khác nhứt là thi hành các công việc tạo tác công ích rất vĩ đại, nhưng sự thi hành ấy rất là khó khăn vì đồng tiền khiếm khuyết, các thị sảnh phải vay bồi đến số lời một phần. Vì thế nên công nhơn khuẩn bách, trong xứ phải hỗi khốn đốn. Cũng bởi nguyên cớ ấy mà trong kỳ tuyển cử vừa rồi, bọn quốc dân xã hội là bọn quá khích HITLER được thắng số đó. *(Còn nữa)*

Phan văn-Thiết

HÁN-VIỆT TỪ-ĐIỂN: đương in HƠN BA VẠN DANH TỪ - GIÁ ĐẶC BIỆT: *Hạng tốt 7$50 — Hạng thường 5$50* Nhận mua trước đặt cọc 1$00

Đào-duy-Anh, Huế

DRAGÉES Vermifuge RUDY Trị bịnh SÁN LÃI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bịnh sán lãi rất thần hiệu, và làm cho người ta trở nên tráng kiện. Người lớn con nít đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các hãng thuốc ở Saigon và các hãng ngành ở các tỉnh.

PHARMACIE NORMALE (L. SARREAU) *119-123 rue Catinat -:- SAIGON* (là hãng thuốc đáng tin cậy, tạo lập đã hơn năm chục năm rồi).

CẦN DÙNG MÉCANICIEN

Sở «Plantation STI» ở Pleiku (Annam) cần dùng người mécanicien cho rành chạy máy hơi Gazogène và cho biết chữa, dội Magnétos xe hơi.

Plantation STI Pleiku

Bài thuốc chữa bệnh hôi-lộ

Quyển Du-lịch Quảng-Bình được bà con cùng nơi hết sức hoan nghinh. Chúng tôi rất mừng.

Cónhiều anh em, chị em gởi thơ hỏi quyển sách biếu không chứ hai của Khuynh-Diệp nói về vấn đề chi. Vậy xin trả lời chung rằng: Về quyển thứ hai, chúng tôi định xuất bản «Bài thuốc chữa bệnh hôi-lộ», nhưng vì cái tên nghe ngẩng ngẩng, nên chúng tôi đã phải gởi cả «bài thuốc» ấy về Huế để Cơ-Mật và Tòa-Khâm duyệt trước đi đã. Miễn tòa kiểm-duyệt làm xong công việc là chúng tôi sắp đặt đưa in ngay để biếu bà con cho sớm sớm.

Những ai muốn nhận sách biếu không hằng năm của Khuynh Diệp, xin biên tên gởi ngay cho chúng tôi để chúng tôi dự trù số sách phải in cho thừa đủ.

VIÊN-ĐỆ ĐỒNG-HỚI

CHỐNG NHƯ PHÉP TIÊN...

Chỉ trong một tuần lễ, thuốc BỔ-HUYẾT-KHU-PHONG *có thể chữa khỏi các bệnh:* Phong thấp, tê liệt, đau lưng, nhức xương v. v... *của qui ông qui bà.*

Nên hỏi tại các hiệu Đại-lý thuốc THAM-THIÊN-ĐƯỜNG.

ĐÔNG-DƯƠNG
Tại Hạ-nghị-viện Pháp

Trong kỳ nhóm bàn về ngân sách thuộc địa hôm 23 Février vừa rồi, hạ-nghị-viện có bàn đến tình hình chính trị Đông-dương. Bản báo theo Quan báo Pháp (Journal Officiel de la République française, Débats Parlementaires) mà lược dịch ý kiến các nghị viên để độc giả nhan lãm.

Lời Tòa-Soạn

Lionel de Tastes — Thưa các ngài, tôi xem tuồng như vài tháng nay dư luận ở đây về tình hình Đông-dương có xao lắng. Ở đây tôi muốn ai cũng phải biết rằng những sự khó khăn ở Đông-dương chưa tiêu hẳn được; sở dĩ sau việc biến động Yên-bái rồi không có tin gì quan trọng như thế nữa là vì báo giới quá «khôn ngoan». Xem như việc biến động ở Vinh hôm 12, 13 Septembre và vụ một người lính cảnh sát bị giết ở Saigon vừa rồi thì đủ rõ.

Thưa quan Tổng trưởng thuộc địa, không phải với tàu bay, với trái phá, với súng cối xay mà làm yên được xứ Đông-dương đâu. Tôi không nói khi nào cũng dùng đúng cách đàn áp bằng võ lực đâu, tôi nhận rằng có khi cách đàn áp bằng võ lực là cần kíp lắm, như hồi tháng Août, tháng Septembre thì phải có quan Thống-soái Billote mới được. Nhưng tôi chắc rằng trong việc cai trị có nhiều sự sai lầm mà sự tuyên truyền cộng sản mới bành trướng được. Những sự sai lầm đó có cả về mặt chính trị về mặt kinh tế.

Về chính trị, vì dân Annam tưởng — hoặc đúng hoặc sai — rằng không được bảo hộ đối với sự cừu thù của đảng cộng sản. Về mặt kinh tế — chính là về mặt này, tôi yêu cầu quan tổng trưởng để ý đến nhứt, thì vấn đề lúa gạo, thổ sản quan hệ nhứt ở Đông dương bị khủng hoảng. Năm 1929 sinh sản có đến 7 triệu tôn mà chỉ xuất cảng được có 1700.000 tôn. Sang năm 1930 thì số xuất cảng lúa lại còn sụt thêm nữa, chỉ có 800.000 tôn thôi. Đó là vấn đề quan hệ nhứt, quan hệ hơn vấn đề cao su kia. Chỉ một H chục nghìn người ăn nhờ nghiệp trồng cao su thôi, còn ăn nhờ nghiệp trồng lúa tài kể mấy triệu người. Mấy triệu người mà phải khốn khổ thì thật một cơ hội tốt cho đảng cộng sản khoách trương thế lực. Tôi xin nhắc lại vấn đề lúa gạo là vấn đề quan hệ nhứt ở Đông dương, chính là một vấn đề mà quan Tổng trưởng thuộc địa cần phải để ý đến.

Léon Archimbaud — Đúng lắm.

Lionel Tastes — Muốn cho tình hình Đông-dương được yên thì phải giải quyết vấn đề lúa gạo trước hết.

Jacques Doriot — Thưa các ngài, tình hình Đông-dương rắc rối quá, muốn bàn cho thấu đáo thì phải bàn cho lâu; mà muốn rõ sự thật thì không thể tin như những tin tức của các nhà trách nhiệm bên ấy đưa sang được. Theo những tin tức đó thì xứ Đông-dương hiện nay đã «thu hồi trật tự», không có chuyện gì hết.

Tôi xem bài diễn văn của quan Toàn-quyền Pasquier đọc tại Thực-dân nghiên-cứu viện vừa rồi thì thấy có câu: «*Nước Pháp chiếm xứ Đông-dương làm thuộc địa chỉ là vì sự lợi ích của xứ Đông-dương*». Tôi hết sức phản đối câu nói ấy. Xem những công cuộc đã làm bên ấy — những công cuộc ấy, ở đây mấy ai được biết rõ — thì thấy ngay nhiều điều trái ngược. Chỉ xem trong ngân sách, thấy số tiêu về việc binh b, thì đã rõ rồi.

Alexandre Varenne. — Ông Doriot, chúng ta bảo hộ xứ ấy. Thế nào xứ ấy cũng có kẻ cừu địch ở bên ngoài; chúng ta phải lo làm hết bổn phận của chúng ta khi xứ ấy bị xâm lấn.

Jacques Doriot. — Phải, tôi có biết ông để khởi chính sách sắp đặt quân bị để đối phó với bên ngoài; nhưng nay lại thấy dùng mà đối phó với bên trong kia. Như thế mà không bảo là thống trị thì là gì!

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Sau khi cuộc biến động Yên bái xảy ra, 31 người bị chém, 67 người bị khổ sai chung thân, 32 người bị 20 năm khổ sai; 239 người bị đày; 1.800 người bị giam. Theo các báo ở Đông-dương thì hiện có 600 chính trị phạm ở Cayenne.

Quan Tổng trưởng thuộc địa. — Chút nữa tôi sẽ nói lại cho ông Doriot nghe, nay tôi chỉ nói qua rằng những bài báo mà ông vừa kể ra đó là sai cả. Chỉ lấy một việc đày đi Cayenne 600 chính trị phạm thì là đủ biết không đúng rồi.

Xin nghị-viện chớ thấy tôi làm thinh mà tưởng rằng những điều ông Doriot vừa kể ra đó là đúng cả.

Marius Moutet. — Không khi nào tôi viết thơ hỏi thăm bộ thuộc địa về tình hình xứ Đông dương mà được thơ trả lời....

Quan Tổng trưởng thuộc địa. — Ông muốn nói về cái thơ ông vừa gởi cho tôi thì phải, thơ ấy tôi mới tiếp được khi mai đây; chiều nay tôi sẽ trả lời cho ông tại dinh đân, tưởng cũng không trễ.

Jacques Doriot. — Như thế có phải là tình hình xứ Đông-dương vẫn yên ổn, như thế có phải là cái dấu hiệu người Pháp, người Nam thân thiện không? Theo tôi thì trái hẳn. Theo các báo ở Đông-dương, tôi có thể làm bản thống kê sau này: năm 1927 có 3 cuộc đình công (cả thảy chỉ có 350 người); năm 1928, 7 cuộc đình công (cả thảy 1.900 người); năm 1929, 24 cuộc đình công (cả thảy 6.000 người); năm 1930, từ tháng tư đến tháng mười, 34 cuộc đình công (cả thảy 11.727 người). Lại có những cuộc biểu tình trong tháng Juin và tháng Juillet năm ngoái ở Chợ-mới, Cao-lãnh, Long-xuyên, Tân-dương (Nam-kỳ), Đô lương, Thanh-chương, Cát-ngạn, Nghi-lộc, Hưng-nguyên, Nam-đàn (Trung-kỳ) v. v. vừa rồi. Thợ đình công yêu cầu những gì? bỏ những cách phạt tiền hoặc bình phạt, thêm tiền công, tha những tù chính trị v. v.... Dân biểu tình yêu cầu những gì? Hoặc thuế bỏ xâu, tha tù chính trị v. v... Phần nhiều dân biểu tình đó lại có khí giới, muốn xâm chiếm huyện lỵ sẵn phủ lỵ kia. Như bảo nước Pháp chiếm xứ Đông dương làm thuộc địa là vì sự lợi ích xứ ấy thì sao còn có những việc như thế?.

Marius Moutet — Tôi không đồng ý kiến với ông Doriot về một chỗ. Theo tôi thì những cuộc biểu tình ông kể đó không có tính chất cách mệnh, dân biểu tình không có khí giới đâu. Trong đám biểu tình nào cũng có xen lẫn vào một vài tay cách mệnh, nhưng đại đa số thì không phải người cách mệnh, nên nói sẽ là những người cách mệnh. Họ sở dĩ làm biểu tình như vậy là vì bất bình về những điều nhũng lạm hoặc chung trong nước, hoặc riêng ở một địa hạt của họ.

Quan tổng trưởng thuộc địa — Những điều ông Doriot vừa nói đó không căn cứ vào đâu cả; chốc nữa tôi sẽ nói rõ cho nghe.

Marius Moutet — ... Những người chủ trương sự đàn áp thì đều cho những cuộc biểu tình đó là có tính chất cách mệnh, có khí giới cả, vì vậy nên dùng máy bay, súng cối xay làm chết hàng chục, có khi đến hàng trăm người, như trong việc ở Vinh.

M. L. O. Frossard —... Vừa rồi, ông Louis Roubaud xuất bản một quyển sách đề là «Việt nam». Ông Louis Roubaud là người ngay thẳng, đã có can đảm lại có tài bộ. Quyển sách của ông đó thật là một cái chứng cớ vững vàng về dư luận công chúng ở Đông dương. Đọc mà không khỏi rùng mình tức giận.

Quan Toàn quyền Pasquier có nói mà ông Doriot đã nhắc lại: «nước Pháp chiếm Đông dương làm thuộc địa là vì sự lợi ích của xứ Đông dương, những công cuộc đã làm ở đấy thật là hợp với chủ nghĩa khai hóa nhân đạo».

Ai cũng muốn tin lời quan Toàn quyền nói đó, ai cũng muốn chia phần lạc quan với ông Archimbaud (người làm tờ trình về các công việc về xứ Đông dương tại Hạ nghị viện), và ước ao rằng những việc rắc rối hiện thời ở Đông dương là chỉ trong một lúc và không có gì quan trọng. Nhưng thực không sao ước ao được. Hiện có một sự sai lầm làm cho chúng ta mỗi ngày mỗi xa cách người Nam. Chúng ta bày vẽ cho họ nào những tự do cá nhân, tự do quần chúng, hứa cho họ được hưởng những tự do ấy, nhưng rồi để cho họ ngóng ngóng trông đợi. Một đám thiếu niên kia sang tận nước ta du học, hô hấp không khí bình đẳng ở đất chúng ta, nhưng đến khi về nước họ thì họ lại bị đãi một cách khác, thế nào họ không có ác cảm với chúng ta được.

Chúng tôi muốn quan tổng trưởng thuộc địa bỏ bớt những cách đàn áp bằng võ lực đã thi hành ở Đông dương đối với thời cục hiện tại. Chúng ta phải đồng ý nhận rằng trong những cách đàn áp đó có nhiều cách quá tàn nhẫn, thật không xứng với danh dự nước ta.

Trong quyển sách «Việt-Nam» có một đoạn nói về cách đàn áp bằng võ lực ở Đông-dương: 5 chiếc tàu bay lia xuống làng Cổ Am 57 quả bom, mỗi quả nặng đến 10 kilos, ngoài ra còn dùng nhiều súng cối xay; 21 người chết, trong số ấy có 5 người đàn bà và 6 đứa con nít. Theo lời viên công sứ Cổ am nói với ông Louis Roubaud thì trong số chết đó không có một người cách mệnh nào cả!

(Hồi sau sẽ tiếp)

Một câu hỏi đó

Nầy ai ơi! Muốn giàu thì phải lo toan.
Muốn sang dùng thứ ghế bàn kiểu chi??

THONET

MAISON CỰ-HẢI

QUINHON — ANNAM

HỘI VẠN-QUỐC TIẾT KIỆM

Kỳ xổ số thứ 43, xổ tại Tổng cuộc ở Saigon ngày 28 tháng Avril 1931.

Cách thức số 2. —

Série 1345 được ra. Trong série nầy có một vé tiết kiệm, của bà Rougni ở Saigon được hồi lại một ngàn đồng.

Cách thức số 3. — *Xổ số lần thứ 10.* —

Série 1117 được ra.

Xổ trả tiền lời. —

Số tiền lời xổ trả tháng nầy là..... $ 273,50.

Số 385 của ông Tothien ở Bairi Nam-kỳ.

Kỳ xổ số gần tới đây thì định ngày 28 Mai 1931.

Comptoirs Commerciaux d'Annam

Commission - Représentation

TRUNG-KỲ THƯƠNG-CỤC

107, Rue Paul - Bert -:- HUẾ

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

HỘI HẢO HƯNG tại tổng cuộc Tourane có cần 4 người Quản lý đi các Chi điểm để coi sóc việc buôn bán, lương mỗi tháng từ 40$00 đến 60$00, phải ký quĩ từ 250$00 đến 500$00.

Những người rành việc mua bán, có tư cách và học thức mới dùng.

HỘI HẢO HƯNG

Thưa các ngài!

Khi các ngài làm ăn ở nơi nước lạ (nước độc) nên dùng thuốc *Hải-ngọc đường-bách-ứng* thì mới tránh khỏi các bệnh như vàng da, to bụng, phù nề, da bụng dầy, bụng có cục mà hay đau, ăn không tiêu v.v. Thuốc nầy còn chữa được huyết tích, đờm tích, ăn mà tích, đại tiện táo kiết và đàn bà kinh nguyệt không điều nữa. Xa gần đều khen thần hiệu —

Mỗi bao giá 0$15.

Bán tại:

Thanhhoa: M. Thăng-Long 73, phố lớn
M. Di-Long 112, phố lớn
M. Kinh, thợ may, 118, phố lớn
M. Hợp-Mỹ, 4, phố cửa Tòa
M. Nam-đồng Ích, 33, bến ngự
Bai thuong M. Tuất, bán phở
Vinh M. Vĩnh-hưng-Tường, 176, Sarraut
Huế
Tourane M. Nguyễn-huy-Vinh, commerçant
Tamquan M. Huỳnh Dinh, làng Trường xuân
Quangngai M. Quảng hòa Tế công ty. Phú nhơn
Bongson
Nhatrang M. Mộng lương Thư quán dược phòng
Cana
Ninhhoa M. Léon Triêm, Fournisseur de chaux

Mua từ 50 bao trở lên, gửi theo cách lãnh hóa giao ngân, thì tính mỗi 10 bao là 1$25, không phải chịu cước. Thư và mandat gửi cho:

M. Nguyễn huy Cừ, Tú tài, village Hoằng-nghĩa, phủ Hoằng hóa, Thanhhóa (Annam)

Cảm ơn thầy!!

Tôi mắc bệnh LẬU đã 2 năm, uống thuốc đã nhiều lối vẫn vô hiệu, tôi có đọc T. D. số 368 thấy ông Toàn đáng cảm ơn thầy lang HOÀNG VĂN ẤP *67 Phố ninh xá Bắc Ninh* chữa cho hai vợ chồng ông mắc bệnh đó đã được khỏi và sinh đẻ như thường, vậy tôi cũng tin theo lời đó dùng thuốc của thầy, hiện nay tôi cũng được bình phục rồi, vậy tôi cũng có mấy lời đăng đây cảm ơn thầy cùng ông Toàn, sau phô bày cùng anh em, nếu mắc phải bệnh đó, thì nên dùng thuốc đó vừa mau khỏi và vô hại, sau nữa mong thầy lại kê cứu được nhiều thứ thuốc thần hiệu để giúp đỡ đồng bào.

Nguyễn văn Hà Rue Catinat Saigon

Trả lời một câu hỏi

Xin trả lời để các qui khách sành nghề ảnh được biết rằng: Hẳn các ngài ai cũng biết tiếng hiệu HƯƠNG-KÝ PHOTO 84 hàng trống HANOI là một hiệu chụp ảnh Mỹ-Thuật nhất ở cõi Đông-Pháp này.

Service de la Curatelle

Le dimanche 24 Mai 1931 à 8 heures du matin et jours suivants s'il y a lieu, il sera procédé à **QUINHON** *à la*

Vente aux enchères publiques

des matériaux, effets et objets mobiliers dépendant de la succession Pagès comprenant notamment:

629 barils de ciment

152 colis de parquet en lim.

125 colis de parquet à l'anglaise en lim.

70 m3 environ de moellons — 100 000 briques environ

20 m3. de gravillon etc... etc.....

bibliothèque, coffre-fort, pendule, service à thé, service de table, douze couverts, nappes, serviettes draps, environ 100 kg. de café, 100 bouteilles de vin, coiffeuse, armoires à glace, buffet, fauteuils, lits Hong-kong, ventilateurs portatifs, lessiveuse, cuisinière, etc... etc...

Au comptant et 5% en sus

Les matériaux devront être enlevés dans les cinq jours de l'adjudication.

合 Maison HOP-THINH 盛

SOIERIE & MERCERIE

32 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang

HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như: lĩnh áo, lĩnh quần đen, trắng trơn và hoa The thâm, bằng đen, the các mầu trơn và hoa Lụa thâm, các mầu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải màn, chè hạt.

Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Qui Khách ở xa xin viết thư về lấy mẫu và giá hàng, bổn hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như: đồ da, valise, yên ngựa, cặp sách, giầy giép, ví da, đồ đồng, đồ thêu, như mặt gối vân vân.... bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các qui khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ, các qui khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch

Mme NGUYỄN-THỊ-SÁU

HỢP-THỊNH

Soierie & Mercerie *32 Rue des Cantonnais* HANOI

THANH-HOA — 化 清

NHÀ THƯƠNG TƯ

đường tòa Sứ

TRẦN - ĐỨC - HỢP

Nguyên thầy thuốc ngạch Đông-dương Y-viện

Coi mạch, khám bệnh, kê đơn.
Có phòng cho người Bệnh và người Đẻ nằm.
Người nhà ở lại hay ra vào tùy ý.
Có bà mụ đã từng làm việc các nhà đở đẻ Hanoi giúp việc.

TỪ NAY HẾT ỐM-ĐAU, XANH-XAO, GẦY-CÒM...

Vì trời Nam đã riêng sản xuất được *Thập Toàn Đại-Bổ-Dưỡng Vệ-Sinh Tiên-Tửu*, Nam Phụ Lão Ấu uống thì không những đại bổ phế, thận, tâm, can, tỉ, vị, khí, huyết, mát ruột, đại tiểu tiện nhuận hoạt, ngon miệng, ăn khỏe, chóng đói, ngủ yên, chóng mạnh khỏe, béo tốt, đỡ gia thêm thịt mà nếu có rức đầu, chóng mặt, ngã nước, sốt rét, háo nhiệt, nóng lòng, táo kết, kiết lỵ, ợ chua, đau bụng, phòng tích, đi rửa, đau gan, bại thận, ho, đờm, suễn, lao lực lao tâm, khái huyết, đau mắt, đau răng, trăng nhạc, mã đao, ung sầu, lở chốc, thương gân, đau mình, rức xương, đơn thấp, tê bại, đàn bà tiền sản, hậu sản, kinh không đều, tích kinh, huyết hư, muộn con, ít sữa, động kinh, hữu sinh vô dưỡng, trẻ con cam sài, xanh, còm, lở kênh, nóng, ho, hay quấy, vân vân.. cũng mau khỏi lắm, vì Tiên Tửu chế bằng các vị thuốc Gia truyền thượng hảo hạng, cực kỳ thần diệu đại bổ... lại pha vào rượu nho cốt lâu năm, rất quý, rất thơm ngon mà không say. Thật cổ kim đông tây chưa đâu có, chứ chẳng nên lầm với nhiều thứ rượu bổ: người ốm uống thì bổ bệnh, thêm khó chữa, người khỏe uống thì háo nhiệt, phá lở chốc... Đã được các Ngài trong Quan-trường, trong Giáo giới... các nhà Sĩ, Nông, Công, Thương, các phụ nhân mua dùng nhiều lắm, đều khen là uống trăm bạc sâm nhung, ngàn chén thuốc, không bằng một chai Tiên Tửu nầy. Năm đồng một chai lớn. Bán tại *THUẬN-LONG ĐẠI-BẢO ĐƯỜNG 22, Rue Médicaments, Hanoi* là một Hiệu Thuốc Lớn có Đại-Danh-Y và có đủ các môn Thuốc Nam Gia truyền Kinh nghiệm cực kỳ thần diệu, Thánh được nhất là những môn thuốc lậu, giang mai; thiên trụy, di mộng tinh, ho, hen, khái huyết, sốt rét, ngã nước, phù thũng, bổ nha phiến, kiết lỵ, đau bụng, đau mắt, đau răng, thối tai, ung sầu, lở kênh, hậu sản, huyết hư kinh không đều, tích kinh, trẻ con cam sài, đau xương, trúng gió, bí táo lại liên tiện, ợ chua, thời khí, đau ngực, đau phổi, đau gan, đau dạ dày, bại thận, kém khí huyết. » Các Ngài ở Trung-Nam-Bắc Tam-kỳ, khi muốn mua Tiên Tửu, mua thuốc chữa các bệnh trên nầy đã ke, hay là các bệnh khó khăn, kinh niên, không đâu chữa nổi, không ai biết căn bệnh, theo lối giao ngân lãnh hóa hay muốn làm Đại lý, xin cứ gửi thơ về, quyết là sẽ được vừa ý đẹp lòng ngay. Đồng bào nên giới thiệu Bản đường cho các bệnh nhân biết, để khỏi tiền mất tật mang, đó là một công đức lớn vậy.

NGHĨA NƯỚC TÌNH NHÀ

TÂM-LÝ TIỂU-THUYẾT

TÁC-GIẢ: **Claude Farrère**

Giang - Hạ DỊCH - THUẬT

孟子曰 王人莫不尊天者也 王者不敢侮己焉 以正

Thầy Mạnh-Tử có nói: «Ta chưa từng nghe rằng vạy mình mà chỉnh được người, huống là chỉnh điều nhục mà chỉnh được thiên hạ».

Số 8

Hầu tước ngừng, uống thêm một hớp nước trà rồi tiếp:

— Các ngài phải rõ, trước bốn mươi năm lại đây, bổn phận của người vợ bị cầm tù ở trong nhà, không khác chi bổn phận một người tôi mọi; quanh năm suốt tháng chỉ cung một vật cho mẹ chồng sai khiến dày vò; mà cái bà mẹ chồng lại quá nghiêm khắc, quá lạm dụng cái quyền không giới hạn theo các lễ thuyết của người Trung-hoa đã bày đặt, mà hành hạ nàng dâu đến tột bực. Đó chính là số phận của người đàn bà Nhựt trước đây bốn mươi năm, mà ngày nay vị phu nhân của một tiểu tướng như tôi đã tránh khỏi. Các ngài cũng rõ, nào tôi nhắc câu chuyện quá vãng mà có lòng tiếc chi cái buổi đã man ấy đâu! Các ngài thử nghĩ xem: được tiếp những quan khách đã thông thái lại có lòng nhân từ, dầu ngồi ở một cái nhà sơ sài xấu vụng như cái nhà nầy, cũng còn hơn là sống ở trong các cảnh đền đài hiu quạnh, giữa cái không khí ngu dốt buổi xưa... Và giúp việc cho Quốc-vương ở dưới một chiếc tàu thiết giáp cũng vinh dự hơn là cầm đầu lủ giặc, ăn lương của các vị tướng quân thuở trước.

Hầu tước lại ngừng, lấy hộp thuốc Thổ-nhĩ-kỳ trên bàn, rồi dở ra đưa mời hai người khách, vừa mời thuốc vừa nói tiếp:

— Và cũng chỉ nhờ các ngài ở Tây-phương mà chúng tôi đã được bước tới trên con đường tấn bộ hằng ngày. Điều đó thì chúng tôi không khi nào dám quên ca. Chúng tôi lại cũng không khi nào quên rằng trong sự giáo dục các ngài thật đã tỏ ra không biết bao nhiêu là nghị lực và hảo tâm. Người học trò của các ngài trình độ rất thấp hẹp, đã thế mà bao nhiêu cái trí sáng đã bị hãm vào các cái thói quen cổ kỷ nên hấp thụ cái văn minh Tây phương của các ngài rất chậm chạp, khó khăn. Tuy vậy những bài dạy của các ngài cũng đã được kết quả; cái ngày mà nước Nhật bản được văn minh, sẽ là một chuyện vẻ vang cho các bậc thầy dạy...

Hầu tước cũng đi lại đưa hộp thuốc mời người vợ. Bà Dục-sĩ ca tuồng như dạ dự một hồi, rồi cũng lấy một điếu; đoạn tự mình lấy bao diêm, quẹt diêm châm lửa lấy, mà hầu tước cũng không chậm diêm mời thấp. Hầu tước hít một hơi thuốc rồi ngó Phan-thơ mà nói tiếp:

— Chưa chi, tuy chúng tôi tài còn sơ, học còn ít, thế mà nhờ các ngài mà chúng tôi đã thắng được quân Nga... Các ngài đã một lần đầu tiên, khiến cho chúng tôi đủ sức để tranh đấu với người đặng đôi quyền độc lập.

Rồi hầu tước kết luận:

— Vả chăng ai nói đến Nga, tức là nói Á, mà Nhựt-bổn chúng tôi thì muốn trở nên người Âu. Vậy chúng tôi chiến thắng tức là các ngài chiến thắng, vì chính là Âu-châu chinh-phục Á-châu vậy. Vậy các ngài hãy nhận chuyện ấy cho và thấu tấm lòng cảm bội của chúng tôi.

IV

Buổi họa lần đầu xong, ông Phan-thơ cáo về: ông Phẹt-gân cũng nối gót mà xin lui. Ra đường hai người cùng đi chung với nhau.

Người Anh nói:

— Chúng ta phải đi chơn một đôi vì tôi chắc rằng ta không thể tìm ra xe kéo từ đây cho đến chỗ đến thành.

— Tốt lắm, đi chơn trong một buổi chiều tháng tư mát mẻ như vầy, thật tôi cũng thích lắm.

Một chặp người Anh hỏi:

— Hôm nay ta thấy một đôi vợ chồng người thượng lưu Nhật... Đối với cặp mắt của bọn «phiên» như chúng mình, thì cái cảnh đó vẫn là rất mới mẻ... Nhưng ý ông thế nào?

— Tôi trông rất đẹp mắt!... theo cách cử chỉ hôm nay, thì hầu tước là một người ăn ở rất đúng bực lễ nghi; còn người vợ, một người đàn bà đẹp...

— Phải, đẹp lắm chớ sao?..... Đối với ba phần tư người đồng chủng của mình, phu nhân thật là rất đẹp!... Đẹp mà còn trẻ, còn tươi! Nhưng họ không biết cái đẹp ấy; cái «mốt» là phải có phấn tô son đánh, phải có cái sắc của phụ nữ Âu-châu!... Tôi rất lấy làm tiếc, vì nếu không có đồ trang hoàng ấy, họ cũng vẫn đẹp: da họ tuy vàng mà nào có vàng hơn ngà đâu! Và bà Dục-sĩ-ca mới vừa đủ hai mươi bốn cái xuân.

— Ông biết phu nhân lắm à?

— Tôi biết... nghĩa là tôi là bạn thân của hầu tước.

(Sẽ tiếp)

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thục hiệu này chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ **ĐỀ TRỊ BỊNH BẠU-LẬU** mới bị hay là có đã lâu rồi.

Trong 232 người A-Rập dùng thuốc này thì lành bịnh hết 231 người

(Y theo lời phúc các lương-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD 08, Rue du Grenelle, PARIS và cùng các nhà thuốc có danh

Thuốc cai nha phiên

Ai muốn dùng thuốc thì xin trả nhời bốn câu hỏi dưới, để còn xem đó, đoán bệnh nặng nhẹ rồi liệu chế thuốc cho hợp với bệnh và dủ bỏ xong.

1° Hút ngày mấy bữa ?

2° Mỗi bữa mấy phân, hay mấy đồng cân ?

3° Xái ăn mấy lượt ?

4° Có táo nuốt không ?

ĐẠI-LÝ BÁN THUỐC KỂ Ở SAU NÀY :

Longxuyên Saigon : Lưu thành Lập
Saigon : Đoàn văn Khuê
Quinhon : Nguyễn đình Cát
Dalat : Đinh văn Châu
Nhatrang : Mộng lương thư quán
Quangngai : Nguyễn ngọc Anh
Kontum (Laos) : Lê văn Tâm
Tamquan : Nguyễn Hào

Thượng hạ g thông phán

TRẦN - ĐỨC - CẢNH

39, phố tả trường NAM - ĐỊNH

GIA-ĐÌNH GIÁO-DỤC

hai quyển, mỗi quyển 0$20

NHIỀU NGƯỜI BỊ :

PHÒNG - TÍCH

Bịnh Phòng-Tích đàn ông, đàn bà sức kém thường hay bị, nhất là tự 25 đến 50 tuổi hay bị lắm, vì cơm no, rượu say, vật hàm tinh-dục hoặc ăn xong đi ngủ hay tắm ngay nên thọ bịnh: gọi là Phòng-tích Khi thọ bịnh, thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì hay ợ thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi-mệt. Bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng đầy

Mới bị uống 1, 2 liều, lâu 4, 5 liều, uống không cống phạt, chứng bịnh ắt thấy đỡ chịu hoặc khỏi ngay

Mỗi liều chia hai hộp nông, giá : Op 40

VŨ-ĐÌNH-TÂN, 175 bis, Route Lạchtray HAIPHONG.

ÂN TỨ Kim-tiến năm 1926

ĐẠI-LÝ TRUNG-KỲ

HUE : Hiệu VĨNH-THƯỜNG. phố Gia-Long.
TOURANE : THÁI-VIÊN phố Musée và NGUYỄN - THỊ - HUỆ phố Đô-hữu-Vị.
QUANGNGAI : NGUYỄN-NGỌC-ANH, Thạch Trụ. Mộ Đức và CHẾ-HOÀNG à Sông vệ.
NHATRANG : MỘNG-LƯƠNG-THƯ-QUÁN Librairie.
TAMQUAN : Hiệu ông ĐỘI-CHẤN.
VINH : Hiệu SINH-HUY phố Gare.
DALAT : ĐINH-VĂN-CHÂU, Librairie
FAIFOO : HOÀNG - BẮC - VINH 158 phố Pont Japonais.
DONG-HOI : Lê-Quỳnh Commerçant

Khắp ba kỳ có Đại-lý bán cả

Phòng bị kẻ làm giả mạo chè Tam-Hỷ

Mồng 4 tháng ta tức là ngày 21 tây bản hiệu có chè mới sang, bản hiệu xưa nay vẫn dùng hạng chè tốt nhất để đóng chè Tam-hỷ đã được các ngài ngợi khen là một thứ chè nhỏ cánh xanh nước và được hương, song bản hiệu xin bá cáo để các qui khác biết rằng: sau đây các ngài có lòng chiếu cố mua chè (Tam Hỷ) Xin hãy nhận kỹ 4 điều như sau mà kẻo lầm 1) 2 chữ Tam hỷ in ở ngoài hòm và ở gói chè thì phân minh nét nào ra nét ấy chứ không phải nét nọ giống nét kia 2) hiệu Tam tinh (tức là ông Thọ đứng cầm gậy cùng con hươu và 2 con dơi) trên trán ông Thọ hơi tiêm nhọn chứ không phải tròn giẹp 3) con hươu đứng bên tả ông Thọ thì trên đầu con hươu có 2 cái sừng rõ ràng chứ không phải là 2 cái tai, 4) bên hữu ông Thọ có hai con dơi chứ không phải loài chim muông gì khác cả.

Bản hiệu đã kể minh bạch 4 điều ở trên để các ngài [illegible] chữ Tam Hỷ và hiệu Tam tinh là [illegible] mua cần mỗi tợi, làm mất cái giá trị chè Tam-Hỷ của bản hiệu. Vậy xin các ngài lưu tâm xét kỹ kẻo lầm.

Chính hiệu tại Haiphong phố khách 140
Chi điểm tại Hanoi phố hàng ngang, số 3
Các nơi đều có Đại lý
KIM - THÁI *Kính cáo*

GIỚI-THIỆU ĐỒNG-BÀO

Thuốc chữa nha phiến, tôi nay có số thở lâm, tôi vua Mầu đã 30 năm giời, nhắc nhật nhị thời đêm nhang bất tuyệt, công việc chẻ nãi, khi huyết hư suy, đại tiện táo kết, nghĩ đến phiền lòng tôi đã mấy phen, mua thuốc mà chữa đều là vô hiệu, cũng có thứ thuốc uống vào nhịn được mấy hôm, khi hết thuốc bịnh đâu vào đấy, xem chưa mấy người chữa cho đích đáng, họ chỉ quảng cáo bán lọ bán ve cốt bán lấy tiền còn chữa được hay không mặc thuốc với bịnh, họ không sét cán nguyên từng bịnh, vì người có tính hàn nhiệt khác nhau thuốc mà làm sẵn chữa cũng người được người không là vì thế, tôi nay cũng là đệ tử con hương vì lòng luyến ái đồng bào bỏ tiền mua sách chung tây y học, cố công nghiên cứu được thứ thuốc cai y minh thi nghiệm, khi cai được thấy giễ dàng bịnh tật tỉnh không ăn ngủ điều hòa đại tiện khoan khoái. Ngài nào có muốn chừ khử con ma thuốc phiện thời sin viết thơ cho tôi, kể bịnh minh bạch nghiện đã bao lâu hút nhiều hay ít có tật bịnh chi không, người già hay chẻ để tôi chế thuốc cho hợp với bịnh, gửi cách lĩnh hóa giao ngân, nhẹ chỉ 2, 3 đồng nặng thời 5, 6 đồng cực nặng gấp hai nếu không chữa được sin giả lại tiền thuốc này đã có giấy chứng nhận là không có chất thuốc phiện và chữa được ngót 100 người kể gia không tiện ngài nào hỏi đều gì sin gửi thêm timbre 0$05 chủ nhân Mr Trần đắc Sở n° 20 phố Tiên-sinh. — HANOI có bán đủ các món thuốc bắc người lớn chẻ con mộng, tinh gi tinh ho lao hen suyễn khái huyết đau tức đau bụng kinh niên đàn bà kinh huyết không đều huyết bôi huyết đen khi hư bạch đái có dỡ không nuôi hay không dỡ thuốc lậu thuốc đang mai nọc lậu hay nọc đang mà lây sang người đàn bà đau mất màng mộng 0$50 1 ve. Các thứ thuốc này mỗi hộp 1$00 6 hộp 5$00 thuốc cao 1$50 1 ve các chứng này các ngài khi mua cũng kể bịnh cho minh bạch để tiện việc làm thuốc uống vào mới có công hiệu

TRẦN-ĐẮC-SỞ Phố Tiên-sinh số 20 HANOI *Cáo bạch*

Tiệm Đông - kinh ở tỉnh Dalat có bán đại lý thuốc **cai nha phiến** cho hiệu Tam-Tỉnh Hanoi. — *Cần mỗi tỉnh một nhà Đại-lý bán thuốc Cai-nha-phiến.*

Ông Tôn thất-Huy tiệm thợ may phố gia-long ở Phan-thiết có bán các thứ thuốc của Hiệu Tam-tỉnh Hanoi.

HÀNG TƠ LỤA

Nhà máy dệt FLACHET LEVANNHAN & C^i

ở Huỳnh-kim gần Bình-định

có dệt các thứ hàng toàn tơ giây hơn hàng ngoại - quốc nhuộm kỹ không phai mầu.

đồ quí bà dùng : làm khăn choàn, hoặc may quần áo, có *nhiều, lụa, lãnh, cẩm-nhung* đen trắng các mùi ;

quí ông dùng : may áo mát hoặc áo lót thịt có các thứ *lụa* và *nhiều*, may âu-phục có *Shantung tơ*

SOCIETE ANONYME DES RESTAURANTS DAO HUNG

AU CAPITAL DE 7200$00 PORTÉ A 60.000$00

Siége Social, Rue Marc Pourpe à Tourane

Agences: TOURANE, QUANGAI, QUINHON, SONGCAU, NINHHOA, NHATRANG ville và NHATRANG gare

GIẤY MỜI NHÓM ĐẠI-HỘI-ĐỒNG-THƯỜNG-NIÊN

Thưa các Cổ Đông,

Chiếu theo khoản 29 Điều-lệ Hội, mời các ngài đến ngày thứ hai 25 Mai 1931 tức là ngày mồng chín tháng tư Annam đúng 8 giờ sáng đến nhóm Đại-hội-đồng Thường-niên tại nhà Hội-chánh, đường Marc-Pourpe ở Tourane.

CHƯƠNG TRÌNH NGHỊ SỰ

1°) Duyệt y sổ sách năm 1930—1931 và tờ trình của ông Hội-trưởng, ông Tổng lý và Bản Hội Đồng Kiểm Sát.
2°) Bầu cử Ban Trị Sự theo khoản 16 và 18 điều lệ hội ;
3°) Bầu lại Bản Hội Đồng Kiểm sát năm 1931—1932 ;
4°) Giải quyết về sự chia tiền lời ;
5°) Bàn về các việc mơ mang các vấn đề thương mãi ;
6°) Bàn các việc linh tinh.

Kỳ nhóm Đại Hội Đồng Thường niên năm nầy, có nhiều vấn đề thương mãi Bản Hội phải cần chỉnh đốn lại cho hoàn toàn, vậy xin Qui Ngài đến nhóm Hội cho được đông đủ mà bàn bạc và giải quyết các việc, nếu ngài nào trở sự mà không đi nhóm được, thì xin ký giấy ủy quyền cho một vị cổ đông khác thay mặt để quyết nghị trong khi nhóm Đại Hội Đồng.

Nay Kính mời

Pour le Conseil d'Administration
L'ADMINISTRATEUR DELEGUE
NGUYỄN-VĂN-TÙNG

BÌNH-CAN

BỔ - HUYẾT

Chuyên trị vinh vệ bất hòa, huyết hư gan rào thường hay ngây ngất, sắc mặt thường biến, thỉnh thoảng đau bên cạnh sườn, tức bụng dưới, những chứng này thường sinh ra kém ăn ít ngủ chóng mặt dức đầu. Và đàn ông đàn bà hay có chứng tức bực, dận giỗi, hoặc ưu ư thái quá mà sinh ra.

Phương thuốc nầy lại có thể trị chứng đàn bà kinh nguyệt bất điều, tháng có tháng không, khí hư bạch trọ-, tiểu tiện tức buốt, lệch tử cung, sa hoa muống, dẳng chứng. Nói tóm lại phương thuốc này có thể kiện tỳ lợi khí, bồi âm bổ huyết và sơ can giải uất giải phiền rất hay, đã được một nhà nữ y sĩ Trung Hoa khâm phục môn thuốc nầy nên tự xuất công ba bốn năm trời nghiên cứu và gia giảm thêm mới được thập phần hoàn thiện. Nay đem ra công hiến cho đời, giám chắc là một môn thuốc xưa nay chưa từ g có. Mỗi lọ 1$00 — Nhẹ dùng ba lọ — nặng dùng năm lọ là khỏi hẳn.

T. H. L. kính cáo

Hiệu đại - lý :

NGUYỄN-TỪ dit SINH-HUY
44 Rue de la gare VINH

SINH - HUY — *44 Rue de la gare Vinh*

Bán buôn bán lẻ mũ bằng đủ hàng đủ kiểu

Mới về : Cravate-pochette (été kính râm mát. — Mua buôn có giá riêng.

THÊM SỨC MẠNH CHO LOÀI NGƯỜI, TRỪ TUYỆT CÁI HẠI VÔ CÙNG CHO XÃ HỘI

Không gì bằng :

THUỐC BỔ PHỔI

Hiệu THẦN-TIÊN

Kiêm trị các chứng đau phổi, ráo phổi, ho đờm, ho khan, ho ra huyết, ho lâu thành lao, mất tiếng, ngứa cổ.

Mỗi lọ 0$30

Môn thuốc Thần tiên

Tổng cục : 123 phố Khách **NAM-ĐỊNH**

Đại lý : 24 Hàng Đường HANOI

Thơ và mandat gửi cho :

NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG

123 phố Khách NAM-ĐỊNH

Các thứ thuốc THẦN-TIÊN có trữ bán tại :

TRUNG-KỲ THƯƠNG CUỘC 107 Rue Paul Bert HUẾ

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

138-140, B^d Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn-hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là : lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trô. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v v... Khăn đội đầu rất và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trở bán sỉ và lẻ đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bổn-hiệu chế-tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn-hiệu mua sỉ có huê-hồng).

Ở Bắc -kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội-hóa N° 120 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn-hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ

Ở xa xin viết thơ thương-nghị.

TÂN-LỢI
138-140, B^d Tổng-đốc-Phương Cholon

CARTES

POSTALES EN TOUS GENRES :

Bromure :	*Couleur*	*découpage fantaisie*
»	*Bleu*	*Dentelle et Broderie*
»	*Bistre*	*Cartes en relief*
»	*Violet*	*Cartes criant*

Etc... Etc... Etc...

Mme RICHARD. *RUE DE LA CITADELLE* HUÉ

làm đại-lý độc quyền nên bán

Giá rất rẻ

Không đâu bì kịp

Béka mới ra thêm 1 đĩa cô Đung ca Phả lục chậm và Cổ Bản

Tam-Kỳ : **ĐỒNG-BÀO CHÚ Ý !!**

NGƯỜI MAY MỚI GẶP THUỐC HAY ?

Tạo-nhơn-Đường Hocmôn Gia-định

NAM - KÝ THÀNH CÔNG BÁC THÁNH - DƯỢC

1) THẦN-HIỆU TÊ BẠI HOÀN, chủ trị các chứng phong tê bại xuội nhức mỏi hoặc sảng hậu tê sưng rất thần hiệu : mỗi hộp giá 1p.20

2) ĐIỀU KINH BẠCH ĐẠI HOÀN, là thuốc bổ huyết điều kinh và trừ BẠCH ĐẠI HẠ đau bụng xót ruột, xây xẩm đều trừ được hễ hễ uống vào thì dặng khỏe mạnh ; mỗi hộp giá 1p.00

3) SÍ LAO BỔ TẠNG HOÀN, là thuốc bổ lao qui ông, qui thầy, qui học-sanh làm việc mệt mỏi bổ tinh thần rất hiệu nghiệm bổ phổi trừ ho-lao giải trí não, là thánh dược, mỗi hộp giá 1p.00.

4) NGỦ LÂM BẠCH TRƯỢC TÁN, chuyên trị về chứng đau lậu-kim-thời hoặc lâu, hoặc mau, uống thì trừ bỏi (chỉ mủ hoặc trược độc) tánh thuốc ôn hòa dễ uống, 12 bao : 2p.00

(4-4) DƯƠNG MAI SANG ĐỘC HOÀN, trị các chứng PHONG-TÌNH DƯƠNG-MAI CÓ GHẺ, SANG ĐỘC PHÁT SƯNG HỘT XOÀI hoặc cốt khí còn ẩn trong mạch-máu hoặc chưa trổ ra hoặc âm-ỷ nhức đau hoặc LẬU ĐỘC và nhiệt độc đều trị dặng tất cả, bịnh nhẹ uống 10 bao, nặng uống 15 bao tuyệt độc khỏi trừ căn ; (giữ được vệ-sanh) KHÔNG HẠI SANH DỤC thứ thuốc bổn hiệu mới tìm dặng là phương thuốc thánh hai số 4-4, 12 bao cachet giá . . . . 3p.00.

5) HÓA ĐÀM CHỈ KHẢI TÁN, trị các chứng ho phong ho đàm (HO NHIỆT) Ho ban trái mụt trong cổ hoặc ngứa cổ v. v... 12 bao giá. . . 1p.00.

5-5 THUỐC HO HOÀN trị ho huyết ho sẩn hầu, hoặc già-cả ho mệt. [illegible] 1p.00

6) BỔ TÁ THUẬN QUYỀN TÊ, nhản ĐỒNG-HỒ-TREO, trừ dặng cái giống độc ở trong bụng chói nước bịnh hận đau bụng lâu năm xổ không phạt tì-vị xổ khỏe không đau bụng k ỏi cữ kiêng. 12 bao 2p.00.

7) THANH NHIỆT GIẢI - BAN-TÁN, trị các chứng BAN CHẨN nội nhiệt, bịnh hậu da vàng, con nít ĐỒ MỒ HÔI ĐẦU hoặc CAM TÍCH bụng lớn, 12 bao : 1p.00

8) DOAN DƯƠNG CẤP-CỨU HOÀN, chế ngày mồng năm tháng năm gấp trị các chứng, nhứt là trị bịnh thời khí, dịch khí, cảm mạo thương hàn di đường đem theo hộ thân thật là LINH - ĐƠN ; mỗi hộp 30 hoàn giá 1,p50.

BÁC THÁNH DƯỢC CỦA BỔN HIỆU KHÔNG TỰ KHOE ;

Đồng bào anh em chị em cũng đã biết rõ là BÁC THÁNH DƯỢC đã có giấy chứng-nghiệm và được tam kỳ hoan nghinh ;

Ở xa muốn mua thuốc thơ hoặc mandat thì đề ngay :

Monsieur TRƯƠNG MINH
Directeur TẠO NHƠN ĐƯỜNG
N° 4 Rue de la Gare à HOCMON Gia-định

BAC - NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiên !!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM LA, hay LẬU nhập CỐT nghĩa là khó rồi bề trong người khọc mệt thác đêm uống rượu thì sáng có mủ, hay trong thì nó buồn như kiến, hay cần cái nhốt mệt cái, nam đã có mủ vì các vi-trùng GONOCOQUE nó ẩn vào trong xương, trong máu, hễ trở giời thì như vậy, bịnh này rất nguy hiểm và chuyển nhiễm, nếu đã sinh lần BÀ thì người ấy mang bịnh đau GIÁ-CON (Méritis) khí hư, huyết bạch, bằng huyết v, v, thì sinh đẻ rất khó, nếu đã con thì hay bồng mất, còn TIM-LA nhập CỐT, ngoài khỏi như trong máu trong xương còn vi-trùng SPIROCHETE DE SCHANDINE cho nên trở giời hay sốt, dức đầu, đau mình, đầu lắc đầu xuống, chân tay mỏi mệt, các cái nọc này nó chuyển-nhiễm rất lá nguy hiểm, vì thế cho nên ta nhiều người đã rất, đã ra bài ra học, để con thừa cái nọc, thiếu cái kia, in ở là đã quấy nghỉ, vì cái nọc này nó chuyển-nhiễm sang tự lúc thụ thai, nếu mắc bịnh không tìm được thứ thuốc thần hiệu nầy thì các nọc ấy nó chuyển nhiễm sang mấy đời, như cha sang đến chán chất, v, v, vì thế nhiều người thể không có bịnh gửi xem máu thì trong có vi-trùng TIM LA, còn như bịnh NỔ LOÉN (Chancre-mou, bịnh này nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi-trùng này nó cũng ẩn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM-LA, bịnh này cũng có nhiều người thiệt hại đến thân thể, vậy các ngài mắc phải các bịnh này đã nặng, hay bịnh nhập CỐT mấy mươi năm, hay mới mắc phải, thì lập tức đăng ngay thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-ÍCH, số nhà 97 phố Ninh-xá Bắc-ninh (Tonkin) thế nào cũng phải mau khỏi, và rốt hết nọc, người có bịnh uống thuốc vẫn đi lại làm ăn như thường, khỏi bao giờ không biết, thực thế vậy, nếu lần BÀ có thai uống cũng được không hại gì cả, thuốc LẬU 1p00, TIM LA 2p00, thuốc CHANCRE-MOU cả uống và bôi 3p00, ĐẠI-LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue de Gia-long à PHAN-THIẾT, PHỐ HÀ 87 Rue des Médicaments (Phố Hàng-Bồ) và HANOI hiệu QUẢNG-HIỆP-THÀNH Phố-nhơn à QUẢNG-NGÃI, Lưu-thành-Tập Hàng-phố Công-sở à Longxuyên à Cochinchine : nếu ngài muốn mua thì gửi cho một ít tiền trước cho bản hiệu gửi lĩnh bán giao ngân rất hàng, còn như ngài nào muốn làm đại lý xin viết thơ về bản-hiệu

MỚI CHẾ RA

Các ngài mua giầy nên chú ý !

Bản hiệu mới chế ra kiểu giầy này bằng vải trắng, đế bằng Crêpe Anglaise giá bán nhứt định 2$75 một đôi, ai muốn mua buôn xin mau mau gửi thơ thương lượng, thứ giầy này dùng đi đường xa vừa nhẹ nhàng vừa lịch sự mà êm ái, và nhất là dùng để chơi TENNIS thời tiện lắm

Bản hiệu lại mới có Catalogue đẹp nhất Đông-Dương, xin viết thơ lấy ngay kẻo hết, mà từ nay giầy sẽ đóng hộp như tây vậy.

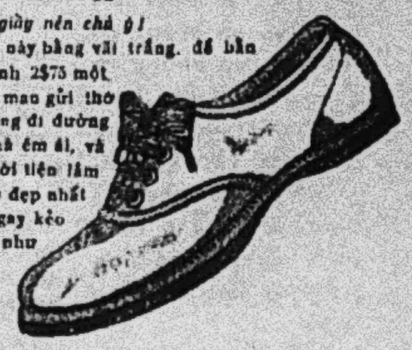

AN THÀNH

37 Phố Hàng Đào — HANOI

Mua hàng không đặt tiền Bản hiệu không gởi hàng.

Imprimerie TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur gérant HUỲNH-THÚC-KHÁNG